

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.08.2016, sp. zn. 23 Cdo 1053/2015, ECLI:CZ:NS:2016:23.CDO.1053.2015.1

Číslo: 8/2018

Právní věta: Zaviněním podle § 440 obč. zák. se rozumí to, zda a do jaké míry lze osobě, která způsobila škodu, přičítat okolnosti, které ke vzniku škody vedly, a nikoliv vnitřní psychický vztah této osoby k jejímu jednání a jeho následku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.08.2016

Spisová značka: 23 Cdo 1053/2015

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost za vady, Pojištění, Zdravotnictví

Předpisy: § 2 předpisu č. 59/1998Sb.

§ 33 předpisu č. 37/2004Sb.

§ 421a obč. zák.

§ 440 obč. zák.

§ 7 předpisu č. 59/1998Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. 44 Co 160/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. 12. 2012, č. j. 16 C 69/2009-333, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 1 450 000 Kč s příslušenstvím v tomto výroku blíže specifikovaným (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. a III. výroku).

2. K odvolání žalované odvolací soud rozsudkem v záhlaví uvedeným rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

3. V projednávané věci se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 1 450 000 Kč s příslušenstvím v souvislosti s výplatou pojistného plnění ve smyslu § 33 odst. 1 zák. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, které bylo vyplacené za pojištěného - Fakultní nemocnici B. - pozůstalým po

zemřelé N. S., k jejímuž úmrtí došlo na následky popálení použitou vyhřívací poduškou DM WARM 12 při operaci, a to v důsledku vadnosti této podušky, jejíž je žalovaná distributorem.

4. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně o vadnosti výrobku (zahřívací podušky) spočívající v tom, že nespĺňovala bezpečnostní požadavky kladené na takový zdravotnický prostředek, jakož i o příčinné souvislosti mezi vadou tohoto výrobku a smrtí nezletilé N. S.

5. Po právní stránce posoudil odvolací soud věc tak, že žalobkyně uplatněný nárok nepožadovala z titulu náhrady škody, ale z titulu regresního nároku vůči tomu, proti komu má pojištěný dle pojistné smlouvy obdobné právo na náhradu škody, jak je uvedeno § 33 zák. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Pojištěným je třeba rozumět Fakultní nemocnici B., jež poškozeným (rodičům a sourozenci zemřelé) plnila na základě ustanovení § 421a obč. zák. z titulu objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou okolnostmi majícími původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jíž bylo použito při plnění závazku. Jednalo se o odpovědnost bez ohledu na zavinění, jíž se Fakultní nemocnice B. nemohla zprostit za situace, kdy ke škodě došlo v důsledku popálenin při použití vyhřívací podušky při operaci. Dle odvolacího soudu skutečnost, že použitá poduška byla vadná v důsledku jejích technických nedostatků a že za tuto vadu výrobku odpovídá žalovaná ve smyslu zákona č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, byla prokázána v průběhu řízení. Za situace, kdy Fakultní nemocnice B. uhradila poškozeným zákonné nároky ve smyslu § 444 odst. 3 obč. zák. a poskytla přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 13 odst. 2 obč. zák. - v celkové výši 1 450 000 Kč - je třeba konstatovat, že tak činila v rámci odpovědnosti za škodu, která však byla způsobena žalovanou tím, že distribuovala vadný výrobek. Odvolací soud uzavřel, že Fakultní nemocnici B. tak vznikl vůči žalované postih ve smyslu § 440 obč. zák., a jestliže za ni plnila žalobkyně z titulu pojistné smlouvy, vznikl jí regresní nárok vůči žalované dle § 33 zák. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu doposud nebyla vyřešena.

7. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) spatřuje žalovaná v tom, že odvolací soud ve věci nesprávně aplikoval § 440 obč. zák. Dle tohoto ustanovení je předpokladem pro vznik regresního nároku pojištěného (resp. žalobkyně) vůči žalované zaviněné jednání žalované, na základě kterého mělo dojít ke vzniku škody. Krajský soud na daný případ aplikoval správnou právní normu, když postupoval podle § 440 obč. zák., nicméně ji nesprávně vyložil, když při posuzování oprávněnosti nároku žalobkyně vůči žalované mylně vycházel z principu objektivní odpovědnosti žalované za regresní nárok dle zák. č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Dle žalované se měl soud zabývat zaviněním v jednání žalované. Žalovaná v dovolání dále namítá nedostatek pasivní věcné legitimace, když osobou povinnou z regresního nároku pojištěného (resp. žalobkyně) je výrobce zahřívací podušky. Odvolací soud chybně aplikoval zák. č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, když dovozuje odpovědnost žalované dle tohoto zákona jakožto distributora zahřívací podušky, aniž by blíže určil, pod kterou z definic výrobce ve smyslu § 2 uvedeného zákona podle něj žalovaná spadá. Žalovaná v dovolání vytýká odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení spočívající ve výkladu § 33 odst. 2 zák. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Dle žalované odvolací soud postupoval v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, když se nezabýval možností užití moderačního práva dle § 450 obč. zák.

8. K dovolání žalované se žalobkyně vyjádřila tak, že je považuje za nepřipustné, případně nedůvodné.

III. Připustnost dovolání

9. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval připustností dovolání.

10. Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

11. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

12. Dovolání žalované je přípustné, neboť právní otázka vztahu mezi více škůdci, za situace, kdy je dána odpovědnost za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze věci, již bylo při plnění závazku použito, dle § 421a obč. zák., a současně je dána odpovědnost výrobce za škodu způsobenou vadou výrobku v režimu zákona č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

13. Odvolací soud svůj závěr o aktivní věcné legitimaci žalobkyně odůvodnil s odkazem na § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě, neboť žalobkyně byla v postavení pojistitele vůči pojištěnému – Fakultní nemocnici B. – který nese odpovědnost za škodnou událost ve smyslu § 421a obč. zák.

I. K regresnímu právu pojistitele

14. Podle § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě ve znění účinném do 31. 12. 2013, vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází výplatou plnění z pojištění toto právo na pojistitele, a to až do výše částek, které pojistitel ze soukromého pojištění oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, vyplatil.

15. Uvedený závěr odvolacího soudu odpovídá ustálené rozhodovací praxi dovolacího soudu, která již za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (obsahujícího obdobné pravidlo v ustanovení § 813) dovodila, že k tzv. zákonné cesi nároku pojištěného (poškozeného) na pojistitele se nevyžaduje žádný právní úkon a dochází k ní okamžikem poskytnutí pojistného plnění a pojistitel tím vstupuje do postavení poškozeného vůči škůdci (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2001, sp. zn. [25 Cdo 2599/99](#), nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. [25 Cdo 4331/2008](#)). Uvedené závěry se pak prosadí i v poměrech právní úpravy účinné od 1. 1. 2005, jež ve svém ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě, kromě přechodu práva na náhradu škody, výslovně zmiňuje i kategorii „jiných obdobných práv“ (srov. shodně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. [28 Cdo 2027/2015](#)). V projednávané věci je proto žalobkyně vůči žalované

ve stejném postavení, v jakém by byla Fakultní nemocnice B. (jež nese odpovědnost za škodnou událost ve smyslu § 421a obč. zák.), pokud by k výplatě pojistného plnění pojistitelem (žalobkyní) nedošlo. Právě tento právní poměr je předmětem dalšího dovolacího přezkumu.

II. K odpovědnosti distributora podle zákona č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku

16. Podle § 2 zák. č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, se výrobcem pro účely tohoto zákona rozumí a) výrobce konečného výrobku, suroviny nebo součásti výrobku, jakož i osoba, která uvede na výrobku své jméno, ochrannou známku nebo jiný rozlišovací znak, b) každá osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze výrobek za účelem prodeje, nájmu nebo jiného způsobu užití; tím není dotčena odpovědnost výrobce podle písmene a), c) každý dodavatel výrobku za podmínky, že nemůže být určen výrobce podle písmene a), pokud ve lhůtě jednoho měsíce od uplatnění nároku na náhradu škody nesdělí poškozenému totožnost výrobce podle písmene a) nebo osobu, která mu výrobek dodala; totéž platí v případě dovozu, pokud není známa osoba, která výrobek dovezla podle písmene b), i když je výrobce podle písmene a) znám.

17. Odvolací soud dospěl k závěru, který je žalovanou v dovolání zpochybňován, že žalovaná je výrobcem ve smyslu § 2 zák. č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Důvodné nemohou být námitky žalované, že soud blíže neurčil, pod kterou z definic výrobce ve smyslu § 2 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, podle soudu spadá. Toto hodnocení obsahuje již odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, které uvádí (str. 7), že ve smyslu druhého odstavce uvedeného zákona se výrobcem rozumí každá osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze výrobek za účelem jeho prodeje, tedy distributor. Z tohoto hodnocení ve svém rozhodnutí vychází i odvolací soud. Skutečnost, že výrobcem ve smyslu písm. a) citovaného předpisu je jiný subjekt, nezbavuje žalovanou odpovědnosti, neboť z § 7 zák. č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, přímo plyne, že mezi výrobcem je založena solidární odpovědnost škůdců (odst. 1) a současně, že poškozený může uplatnit nárok na náhradu škody vůči kterémukoliv z nich (odst. 2), přičemž vzájemné vypořádání solidárně odpovídajících výrobců se provede podle účasti každého z nich (odst. 3).

III. K výkladu § 440 obč. zák.

18. Dovolací soud se dále zabýval právní otázkou, jež zakládá přípustnost dovolání, a to otázkou způsobu vyrovnání mezi žalobkyní (resp. Fakultní nemocnicí B., která nese odpovědnost za škodnou událost ve smyslu § 421a obč. zák.) a žalovanou odpovědnou dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Nelze přitom pominout, že zák. č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, je projevem harmonizace domácího právního řádu s právem evropským, konkrétně směrnice Rady č. 85/374/EHS ze dne 27. 5. 1985 o sbližování zákonů a dalších správních předpisů členských států o odpovědnosti za vadné výrobky (dále jen „směrnice“). Je proto třeba připomenout, že otázkou souběhu odpovědnostních nároků dle směrnice a vnitrostátního práva se Soudní dvůr Evropské unie zabýval již v rozhodnutí ve věci Dutreux, ze dne 21. 12. 2011, C-495/10, ve kterém mimo jiné vyslovil, že „pouhá koexistence vnitrostátního systému, který stanoví objektivní odpovědnost poskytovatele služeb, jenž v rámci poskytování nemocniční léčby způsobil škodu příjemci této služby z důvodu použití vadného výrobku, vedle systému odpovědnosti výrobce zavedeného směrnicí 85/374, nemůže ohrozit účinnost uvedeného systému odpovědnosti výrobce a ani cíle, které unijní zákonodárce posledně uvedeným systémem sleduje (bod 29 rozsudku). Musí být proto zachována možnost založit odpovědnost výrobce, jsou-li splněny podmínky, kterým tato směrnice existenci takové odpovědnosti podřizuje. Tuto možnost založit odpovědnost výrobce tak musí mít nejen poškozená osoba, ale i poskytovatel služeb, který tedy musí mít za tímto účelem zejména možnost využít takový mechanismus, jako je regresní nárok, na který předkládající soud odkazuje ve své první otázce (z bodu 30 rozsudku). Odpovědnost poskytovatele služeb, který v rámci

poskytování takových služeb, jako je léčba poskytovaná v nemocnicích, použije vadné přístroje nebo výrobky, kterých není výrobcem ve smyslu ustanovení článku 3 směrnice 85/374, a způsobí tím škody příjemci služby, nespadá do působnosti této směrnice. Tato směrnice tedy nebrání tomu, aby členský stát zavedl takový systém, jako je systém dotčený v původním řízení, který stanoví odpovědnost takového poskytovatele za takto způsobené škody i při neexistenci jakéhokoli jeho zavinění, avšak pod podmínkou, že bude zachována možnost poškozené osoby anebo uvedeného poskytovatele založit odpovědnost výrobce na základě uvedené směrnice, jsou-li splněny podmínky stanovené touto směrnicí (bod 39).“

19. Z uvedeného je zřejmé, že za podmínky zachování účelu a cílů směrnice je otázka zavedení paralelní odpovědnosti poskytovatele služeb nemocniční léčby (mimo režim odpovědnosti výrobce) otázkou vnitrostátního práva. Současně z judikatury Soudního dvora Evropské unie plyne požadavek, aby možnost založit odpovědnost výrobce měla nejen poškozená osoba, ale i poskytovatel služeb, který tedy musí mít za tímto účelem zejména možnost využít takový mechanismus, jako je regresní nárok. Tento požadavek v domácím právním řádu naplňuje právě pravidlo § 440 obč. zák., ze kterého vychází odvolací soud, a které normuje, že kdo odpovídá za škodu způsobenou zaviněním jiného, má proti němu postih. Toto ustanovení je v daném kontextu třeba vykládat v tom smyslu, že ačkoliv hovoří o zavinění, dopadá i na případy objektivní odpovědnosti – tedy i takové, jak je stanovena v režimu zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Možnost regresu „třetí osoby“, proti výrobcí je totiž jen obráceným pravidlem, které výslovně upravuje § 7 odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, když uvádí, že výrobce může vůči třetí osobě uplatňovat postih jako důsledek jejího jednání nebo opomenutí, které přispělo ke vzniku škody. Tedy zavinění se v těchto případech nevyžaduje. Odporovalo by logice věci vázat postihové právo třetí osoby (v tomto případě Fakultní nemocnice B., resp. žalobkyně) na jiné (přísnější) podmínky, než které jsou zákonem stanoveny pro totéž postihové oprávnění výrobce. Nakonec závěr, dle kterého je pojem „zavinění“ v § 440 obč. zák. třeba vykládat tak, že se jím rozumí to, zda a do jaké míry lze osobě, která škodu způsobila, přičítat okolnosti, které ke vzniku škody vedly, a nikoliv jako vnitřní psychický vztah osoby k jejímu jednání a jeho následku (tak jak bývá tradičně chápáno zavinění ve smyslu § 420 odst. 3 obč. zák.), připustila již rozhodovací praxe dovolacího soudu v souvislosti se spoluúčastí poškozeného dle § 441 obč. zák. Ačkoliv i toto ustanovení obsahuje pojem zavinění, Nejvyšší soud opakovaně dospěl k závěru, že lze toto pravidlo užít i v případě objektivní odpovědnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. září 1971, sp. zn. [4 Cz 8/71](#), publikovaný ve Sb. roz. obč. pod č. 28/1973, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2003, sp. zn. [25 Cdo 43/2002](#), uveřejněný ve Sb. roz. obč. pod č. 15/2004).

20. Pro správné právní posouzení projednávané věci je proto zcela rozhodující, že ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů jednoznačně plyne, že ke vzniku škodné události došlo výhradně v důsledku vady výrobku (zahřívací podušky) a současně nebylo shledáno jakékoliv pochybení ze strany pracovníků Fakultní nemocnice B. (tedy druhého škůdce dle § 421a obč. zák.). Za této situace je správný závěr odvolacího soudu, že žalobkyni náleží regres vůči žalované dle § 440 obč. zák.

21. Nadto dovolací soud poukazuje na to, že dle nové úpravy soukromého práva výslovně podle ustanovení § 2917 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, platí, že kdo je povinen k náhradě škody způsobené jinou osobou, má proti ní postih.

22. Zaviněním podle § 440 obč. zák., se tak rozumí to, zda a do jaké míry lze osobě, která škodu způsobila, přičítat okolnosti, které ke vzniku škody vedly, a nikoliv vnitřní psychický vztah osoby k jejímu jednání a jeho následku.

23. Odpovídá-li proto provozovatel zdravotnického zařízení podle § 421a obč. zák. za škodu, k níž došlo výlučně v důsledku vady výrobku, přísluší provozovateli zdravotnického zařízení, případně jeho pojistiteli, podle § 440 obč. zák. regres vůči osobě odpovědné za vady výrobku.

IV. K výkladu ustanovení § 450 obč. zák. pro uplatněné právo podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě

24. Konečně se dovolací soud zabýval poslední námitkou žalované, která odvolacímu soudu vytýká, že se zřetelem na znění § 33 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě, se měl zabývat možností užití moderačního práva dle § 450 obč. zák. V kontextu výše uvedeného je však zřejmé, že tato námitka nemůže zakládat důvodnost dovolání. Předmětem řízení (žalobou uplatněným nárokem) totiž není – jak správně uvádí odvolací soud – právo na náhradu škody jako takové, nýbrž jde ve smyslu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě o jiné obdobné právo. Shora bylo uvedeno, že odvolací soud posoudil uplatněný nárok jako právo toho, kdo plnil, na rozvrhový regres ve smyslu § 440 obč. zák., nikoliv jako právo na náhradu škody. Není tedy pochyb, že v projednávané věci se § 450 obč. zák. umožňující soudní snížení náhrady škody neuplatní. V tomto ohledu nelze vytýkat odvolacímu soudu, že ve svém odůvodnění neuvádí, proč nepřistoupil ke snížení náhrady.

25. Na základě výše uvedeného dospěl dovolací soud k závěru, že dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. není dán. Nejvyšší soud proto dovolání dle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

Odlišné stanovisko JUDr. Pavla Simona

Druhou právní větu a její odůvodnění v překládaném rozhodnutí považuji za nesprávnou, a proto nemohu souhlasit s publikací rozhodnutí. Mám rovněž pochybnosti o správnosti odpovědi na první dovolací námitku.

Ust. § 440 obč. zák. bylo použitelné toliko v případě, kdy se poškozený mohl domáhat náhrady škody jen proti tomu, kdo za škodu odpovídal, nikoli proti tomu, kdo její vznik zavinil.

V posuzované věci tomu ale bylo tak, že se poškozený mohl domáhat náhrady škody jak proti nemocnici podle § 421a obč. zák., tak i proti výrobcí/dovozci podle zákona č. 59/1998 Sb., přičemž oba tito škůdci by odpovídali společně a nerozdílně.

Z uvedeného důvodu měl být na vzájemné vypořádání škůdců aplikován § 439 obč. zák., nikoli § 440 obč. zák.

Pochybnost mám ale i o správnosti odpovědi na první dovolací otázku týkající se odpovědnosti dovozce. Ust. § 2 zákona č. 59/1998 Sb. je transpozicí Směrnice Rady ze dne 25. července 1985 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky, ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/34/ES ze dne 10. května 1999, kterou se mění směrnice Rady 85/374/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky.

Směrnice harmonizuje v otázkách, které upravuje, právní předpisy členských států EU v plném rozsahu a poskytuje prostor pro uvážení členským státům pouze tam, kde tak sama stanoví.¹ Členské státy proto nemohou upravit otázky řešené směrnicí odlišně tam, kde jim to směrnice výslovně neumožňuje (nemohou třeba stejnou objektivní odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku, kterou zavádí směrnice proti výrobcí, rozšířit na osoby, které směrnice výslovně jako výrobce neoznačuje, například dodavatele)². V otázkách, na které úprava obsažená ve směrnici nedopadá, se bez dalšího aplikuje vnitrostátní právo (například v případě odpovědnosti výrobce za škodu způsobenou vadou výrobku na věci určené k podnikatelskému použití³ nebo v případě odpovědnosti poskytovatele služby za škodu způsobenou vadou věci, která byla při poskytnutí služby použita⁴).

Úpravu obsaženou v zákoně č. 59/1998 Sb. je proto nezbytné vždy porovnávat s uvedenou směrnicí (ideálně ve všech jejích jazykových verzích⁵, prakticky přinejmenším s jazykovou verzí anglickou,

německou a francouzskou) a vykládat ji tak, aby byly naplněny její cíle a účel. S ohledem na povahu směrnice, která není obecně přímo použitelná, je třeba toho činit i tím, že jsou jí přiznány nepřímé účinky. Ty však nemohou vést k výkladu *contra legem*⁶.

Ust. § 2 písm. b) zákona č. 59/1998 Sb. má být transpozicí čl. 3 odst. 2 směrnice, podle něž, aniž je dotčena odpovědnost výrobce, každá osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze do Společenství výrobek za účelem prodeje, pronájmu, leasingu nebo jakékoliv jiné formy distribuce, se považuje za výrobce ve smyslu této směrnice a je odpovědná jako výrobce.

Zatímco směrnice dopadá výlučně na dovozce zboží z třetích zemí (mimo EU)⁷, dopadá § 2 písm. b) zákona č. 59/1998 Sb. dle svého jazykového vyjádření i na dovozce zboží, které pochází z EU, na český trh. V tom je dané ustanovení co do své působnosti širší než směrnice, a nepřipustně rozšiřuje okruh odpovědných osob. Je proto třeba je vykládat v souladu se směrnicí tak, že vedle výrobce má povinnost k náhradě škody způsobené vadou výrobku i ten, kdo jej uvedl na trh Společenství jako výrobek ze třetí země, nikoli ten, kdo jej dovezl v rámci trhu Společenství na český trh.

V předkládaném rozhodnutí postrádám jak úvahy o eurokonformním výkladu zákona č. 59/1998 Sb., tak i úvahu o tom, jak vykládat pojem dovozce. Ze skutkových zjištění přitom nelze zjistit, odkud byl vadný výrobek dovezen. Nelze proto vyloučit, že závěr přijatý NS v odpovědi na první dovolací námitku není správný. Pokud by dovozce vadného výrobku tento dovezl z jiného členského státu, nebyl by podle mého názoru dovozcem ve smyslu § 2 písm. b) zákona č. 59/1998 Sb., a proto by za škodu neodpovídal.

1/Srov. rozsudek SDEU ze dne 10. 1. 2006 ve věci Skov Ag proti Bilka Lavprisvarehus A/S a Bilka Lavprisvarehus A/S proti Jette Mikkelsen, Michaelu Due Nielsenovi, C-402/03, bod 22 a 23 a čl. 15 směrnice 85/374/EHS.

2/Srov. rozsudek SDEU ze dne 10. 1. 2006 ve věci Skov Ag proti Bilka Lavprisvarehus A/S a Bilka Lavprisvarehus A/S proti Jette Mikkelsen, Michaelu Due Nielsenovi, C-402/03, bod 45.

3/Srov. rozsudek SDEU ze dne 4. 6. 2009 ve věci Moteurs Leroy Somer proti Dalkia France, Ace Europe, C-285/08.

4/Srov. rozsudek SDEU ze dne 21. 12. 2011 ve věci Centre hospitalier universitaire de Besançon proti Thomasovi Dutrueuxovi, Caisse primaire d'assurance maladie du Jura, C-495/10. Škoda byla způsobena T. Dutrueuxovi při chirurgickém zákroku v CHU de Besançon (Fakultní nemocnice v Besançonu) v důsledku použití vadné ohřevné podložky, která jej popálila. SDEU uzavřel, že „Odpovědnost poskytovatele služeb, který v rámci poskytování takových služeb, jako je léčba poskytovaná v nemocnicích, použije vadné přístroje nebo výrobky, kterých není výrobcem ve smyslu ustanovení článku 3 směrnice Rady 85/374/EHS ... a způsobí tím škody příjemci služby, nespadá do působnosti této směrnice. Tato směrnice tedy nebrání tomu, aby členský stát zavedl takový systém, jako je systém dotčený v původním řízení, který stanoví odpovědnost takového poskytovatele za takto způsobené škody i při neexistenci jakéhokoli jeho zavinění, avšak pod podmínkou, že bude zachována možnost poškozené osoby nebo uvedeného poskytovatele založit odpovědnost výrobce na základě uvedené směrnice, jsou-li splněny podmínky stanovené touto směrnicí.“)

5/Rozsudek ze dne 6.10.1982, 283/81 Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví, Sb. rozh. 1982, s. 03415, podle něhož při výkladu práva EU „Je třeba vzít v úvahu, že právní předpisy Společenství jsou sepsány v několika jazycích a že jsou současně závazné různé jazykové verze; výklad ustanovení právního předpisu Společenství tak vyžaduje srovnání různých jazykových verzí. Dále je třeba poznamenat, že i v případě naprosté shody různých jazykových verzí právo Společenství používá vlastní terminologii. Kromě toho je třeba ještě zdůraznit, že právní pojmy nemají nutně stejný význam v právu Společenství a v různých vnitrostátních právech. Konečně každé ustanovení práva Společenství je třeba posuzovat v jeho celkové souvislosti a vykládat s ohledem na všechna ustanovení tohoto práva, jeho cíle a stav vývoje k datu, kdy má být dotčené ustanovení práva uplatněno.“)

6/Rozsudek SDEU ze dne 5. 10. 2004 ve věci Bernhard Pfeiffer a další proti Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV, C-397/01 až C-403/01, b. 110 a násl. – Ze stejně tak ustálené judikatury, počínaje rozsudkem ze dne 10. dubna 1984, Von Colson a Kamann (C-14/83, Recueil, s. 1891, bod 26), však vyplývá, že ze směrnice vyplývající povinnost členských států dosáhnout výsledku v ní stanoveného, jakož i jejich závazek přijmout podle článku 10 ES veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění této povinnosti, zavazují veškeré orgány členských států včetně orgánů soudních v rámci jejich pravomocí (viz zejména rozsudky ze dne 13. listopadu 1990, Marleasing, C-106/89, Recueil, s. I-4135, bod 8; Faccini Dori, uveden výše, bod 26; ze dne 18. prosince 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Recueil, s. I-7411, bod 40, a ze dne 25. února 1999, Carbonari a další, C-131/97, Recueil, s. I-1103, bod 48). Jsou to totiž vnitrostátní soudy, jimž zejména přísluší poskytovat právní ochranu, která pro procesní subjekty vyplývá z ustanovení práva Společenství a zaručovat plný účinek těchto ustanovení. Je tomu tak tím spíše v případech, kdy je vnitrostátnímu soudu předložen spor, který se týká použití vnitrostátních ustanovení, která, jak je tomu i v daném případě, byla přijata speciálně k provedení směrnice, která má zakládat práva jednotlivcům. Uvedený soud musí s ohledem na třetí pododstavec článku 249 ES vycházet z právní domněnky, že členský stát, jakmile využil své volné úvahy, kterou mu ponechává uvedené ustanovení, měl v úmyslu v plném rozsahu splnit povinnosti, které pro něj vyplývají z příslušné směrnice (viz rozsudek ze dne 16. prosince 1993, Wagner Miret, C-334/92, Recueil, s. I-6911, bod 20). Vnitrostátní soud je tak při použití vnitrostátního práva a zejména ustanovení právní úpravy specificky přijaté za účelem provedení požadavků směrnice povinen vykládat vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu příslušné směrnice, aby tak dosáhl výsledku jí zamýšleného, a

dosáhl tak souladu s třetím pododstavcem článku 249 ES (viz v tomto smyslu zejména výše uvedené rozsudky Von Colson a Kamann, bod 26; Marleasing, bod 8, a Faccini Dori, bod 26; viz rovněž rozsudky ze dne 23. února 1999, BMW, C-63/97, Recueil, s. I-905, bod 22; ze dne 27. června 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Recueil, s. I-4941, bod 30, a ze dne 23. října 2003, Adidas-Salomon a Adidas Benelux, C-408/01, Recueil, s. I-12537, bod 21). Požadavek výkladu vnitrostátního práva v souladu s právem Společenství je inherentní systému Smlouvy v tom, že umožňuje, aby vnitrostátní soud v rámci svých pravomocí zajistil plnou účinnost práva Společenství, rozhoduje-li o sporu, který mu byl předložen (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 15. května 2003, Mau, C-160/01, Recueil, s. I-4791, bod 34). Ačkoliv zásada výkladu vnitrostátního práva v souladu s právem Společenství, kterou tak stanoví právo Společenství, se v první řadě týká vnitrostátních ustanovení přijatých k provedení příslušné směrnice, neomezuje se však na pouhý výklad znění těchto ustanovení, nýbrž vyžaduje, aby vnitrostátní soud vzal v úvahu celé vnitrostátní právo za účelem posouzení, nakolik může být uplatněno způsobem, který nevede k výsledku, jenž je v rozporu s výsledkem směrnici zamýšleným (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Carbonari a další, body 49 a 50). Umožňuje-li tak vnitrostátní právo za určitých okolností s použitím jím uznávaných výkladových metod vyložit ustanovení vnitrostátního právního řádu takovým způsobem, aby bylo možno vyhnout se rozporu s jinou právní normou vnitrostátního práva nebo aby za tímto účelem byl omezen dosah tohoto ustanovení tím, že bude použito pouze za předpokladu, že je slučitelné s výše uvedenou právní normou, má soud povinnost použít tytéž metody za účelem dosažení výsledku sledovaného směrnicí.

7/ Tomu odpovídá i definice dovozce v čl. 2 odst. 5 nařízení č. 765/2008, podle něž se rozumí „dovozcem“ fyzická nebo právnická osoba usazená ve Společenství, která uvádí na trh Společenství výrobek ze třetí země.,